

2026-07-23
LI2025/01728 (delvis)
LI2026/01175
LI2026/01346 (delvis)
m.fl., se bilaga

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Adressater:
Se bilaga 1

Uppdrag till Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket och Trafikverket att främja samhällsomvandlingen i Kiruna

Regeringens beslut

Regeringen ger Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen), Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket och Trafikverket i uppdrag att utveckla och testa nya arbetssätt för att bidra till en effektivare samhällsplanerings- och plangenomförandeprocess för samhällsomvandlingen i Kiruna. Länsstyrelsen ska samordna och sammankalla myndigheterna samt redovisa uppdraget. Tillväxtverket ska vid behov stödja länsstyrelsen i uppdraget. Myndigheterna ska vid genomförandet av uppdraget ha en nära dialog med Kiruna kommun.

Myndigheterna ska, utifrån respektive myndighets uppgifter och befogenheter, analysera samhällsplanerings- och plangenomförandeprocessen med anledning av samhällsomvandlingen i Kiruna. Med samhällsplanering avses här fysisk planering enligt plan- och bygglagen (2010:900) och genomförandet av detaljplaneringen i form av fastighetsbildningsåtgärder och planering av infrastruktur. Myndigheterna ska analysera om det finns insatser som kan försvåra eller fördröja genomförandet samt föreslå och genomföra eventuella åtgärder inom sitt ansvarsområde och befogenheter för ökad effektivitet. Utifrån analysen ska myndigheterna utveckla och testa arbetssätt i syfte att förkorta tiden för samhällsplanering och plangenomförande med anledning av samhällsomvandlingen i Kiruna.

Myndigheterna ska vidare tillhandahålla kunskaps- och metodstöd till berörda aktörer utifrån respektive myndighets uppgifter och befogenheter.

Myndigheterna ska vid genomförandet av uppdraget inhämta synpunkter från Boverket, Fortifikationsverket, Försvarmakten, Sametinget och Statens fastighetsverk samt andra statliga myndigheter som bedöms kunna bidra i arbetet. Vidare ska myndigheterna inhämta synpunkter från Kommittén Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (KN 2024:05), Kiruna kommun, Region Norrbotten, Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB) och andra berörda organisationer inklusive samebyar och andra samiska organisationer.

Länsstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Länsstyrelsen ska senast den 21 februari årligen under perioden 2027–2029 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Länsstyrelsen ska senast den 21 februari 2030 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Länsstyrelsen ska i redovisningarna förmedla en tidplan beträffande statliga myndigheters insatser för Kirunas samhällsplaneringsprocess i relation till Kiruna kommuns tidplan. Redovisningarna kan även innehålla förslag på tänkbara åtgärdsområden för regeringen att utreda vidare i syfte att ytterligare effektivisera arbetet med samhällsomvandlingen, exempelvis inom lagstiftning.

För uppdraget får länsstyrelsen under 2026 använda högst 1 000 000 kronor. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 19 Regional utveckling uppförda anslaget 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder, anslagsposten 22 Regionala utv.åtg - del till Kammarkollegiet (ram). Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 30 november 2026. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet på bankgiro 5052–5781 senast den 30 april 2027. Samma dag ska länsstyrelsen lämna en ekonomisk redovisning till Kammarkollegiet, med kopia till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet). Rekvisition, redovisning och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

LKAB har offentliggjort att den samhällsomvandling i Kiruna som inleddes för ca 20 år sedan kommer att bli mer omfattande än vad som tidigare har

planerats och att den fortsatta samhällsomvandlingen därför kommer att beröra ytterligare människor och bostäder i Kiruna kommun och behöver vara genomförd 2035. Den pågående samhällsomvandlingen aktualiserar ett stort antal frågor och omfattar flera olika aktörer med olika roller och ansvar. Det handlar bl.a. om bostäder, infrastruktur, koncessioner, miljöprövning, riksintressen samt plan- och byggfrågor. Samhällsomvandlingen berör flera myndigheter och andra aktörer med olika uppgifter, roller och ansvar. Detta kräver samordnade insatser mellan olika statliga myndigheter, näringsliv och andra aktörer. Länsstyrelsen har utifrån 2 § i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion att länsstyrelsen ska samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter i uppdrag att redovisa myndighetens arbete med att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser med anledning av samhällsomvandlingen i Kiruna (LI2025/01568).

Som framgår av regeringens skrivelse Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) är likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet ett av fyra strategiska områden. Samhällsplanering är av avgörande betydelse för att skapa goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer med god tillgänglighet, där värdefulla natur- och kulturmiljöer bevaras och utvecklas, för att människor ska kunna och vilja bo, leva och verka i alla delar av landet. I maj 2024 gav regeringen Tillväxtverket, Trafikverket och länsstyrelserna i uppdrag att erbjuda stöd om strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet (LI2024/01013).

Regeringen har utsett Kiruna kommun till att vara EU:s kulturhuvudstad år 2029. Det är viktigt att det finns förutsättningar för en väl fungerande kulturell infrastruktur under 2029.

Till följd av historiskt omfattande företagsetableringar och företagsexpansioner i norra Sverige har regeringen beslutat Strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län (KN2024/01434). Tillväxtverket har i uppdrag att stödja och skapa goda förutsättningar för denna utveckling i Norrbottens och Västerbottens län (KN2023/03505 och KN2023/04630). Regeringen har vidare beslutat att tillsätta en kommitté i form av ett accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (dir. 2024:57).

Enligt plan- och bygglagen är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten, det s.k. planmonopolet. Kommunerna har genom planmonopolet huvudansvaret för den fysiska planeringen i Sverige. Även statliga myndigheter har dock ett ansvar. Lantmäteriet är bl.a. förvaltningsmyndighet för frågor om fastighetsindelning, om grundläggande geografisk information och fastighetsinformation och om inskrivning enligt jordabalken. Länsstyrelserna har ansvar för att ta till vara och samordna statens intressen i planprocessen. Riksantikvarieämbetet ansvarar för frågor om kulturarvet och har överinseende över kulturmiljöarbetet i landet samt ansvarar för riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Trafikverket ska med utgångspunkt i ett trafikslagsövergripande perspektiv ansvara för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart samt för byggande och drift av statliga vägar och järnvägar.

Sammantaget bedömer regeringen att det finns behov av att insatser vidtas genom uppdrag till ovannämnda statliga myndigheter i syfte att bidra till en effektivisering av och ökad takt i den omfattande och brådskande samhällsomvandlingen i Kiruna.

För uppdragets genomförande för 2027–2029 beräknas Lantmäteriet och länsstyrelsen få använda högst 1 000 000 kronor vardera årligen samt Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket högst 500 000 kronor vardera årligen.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Matilda Nevalainen

Kopia till

Försvarsdepartementet/EMF

Finansdepartementet/BA, BSÄ, K, OU och SFÖ

Utbildningsdepartementet/GV

Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, Me och NIM

Kulturdepartementet/KKM och SNA

Arbetsmarknadsdepartementet/AA

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/BB, FJR, SPN, TP och US

Riksdagen, näringsutskottet

Boverket

Fortifikationsverket

Försvarsmakten

Kiruna kommun

Region Norrbotten

Sametinget

Statens fastighetsverk

Bilaga 2
Fortsättning diarienummer
LI2026/01419